

SAJUNGOS VYRIAUSIASIS
ĮGALIOJINIS UŽSIENIO
REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2015 11 18
JOIN(2015) 50 final

**BENDRAS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Europos kaimynystės politikos peržiūra

{SWD(2015) 500 final}

I. ĮVADAS

Europos kaimynystės politika (EKP) pradėta įgyvendinti 2004 m. siekiant padėti ES remti ir puoselėti stabilumą, saugumą ir gerovę artimiausiose kaimyninėse šalyse. ES ir toliau siekia šių tikslų, tačiau pastarųjų metų įvykiai parodė, kad reikia naujo požiūrio, naujų prioritetų ir naujoviškų darbo būdų.

Per pastaruosius 12 metų daugelyje ES supančių šalių įvyko didžiulių pokyčių. Kai kurie pokyčiai buvo teigiami: vietos suinteresuotieji subjektai ėmėsi reformų, kad įtvirtintų teisinės valstybės principą, socialinį teisingumą ir didesnę atskaitomybę. Tą iliustruoja Tuniso nacionalinio dialogo ketvertui skirta Nobelio taikos premija. Kita vertus, konfliktai, augantis ekstremizmas ir terorizmas, žmogaus teisių pažeidimai ir kitos tarptautinės teisės problemos bei ekonominė suirutė nulėmė didžiulius pabėgėlių srautus. Tai, drauge su arabų sukilimų ir „Islamo valstybės“ / „Da'esh“ veiklos padariniais, padarė poveikį visai Šiaurės Afrikai ir Artimiesiems Rytams. Rytuose dėl vis agresyvesnių Rusijos užsienio politikos veiksmų pažeistas Ukrainos suverenumas, nepriklausomybė ir teritorinis vientisumas. Užsitęsę konfliktai toliau stabdo regiono vystymąsi.

Be to, itin daug dėmesio teko skirti pačios ES ir kaimyninių šalių tarpusavio priklausomybei. Tikėdamiesi rasti saugią vietą gyventi, prie Europos Sąjungos sienų atvyksta vis daugiau pabėgėlių. Energetinės krizės parodė, kad ES turi bendradarbiauti su savo kaimynėmis energetinio saugumo, be kita ko, energijos šaltinių, maršrutų ir tiekėjų įvairinimo, srityje. Ir ES, ir kaimyninėse šalyse įvykdyta teroristinių aktų. Paskutiniai iš jų – lapkričio 13 d. žiaurūs teroristiniai išpuoliai Paryžiuje.

Dabartinės EKP peržiūros tikslas – pasiūlyti, kaip ES ir jos kaimynės galėtų plėtoti veiksmingesnę kaimynystės partnerystę. Siekdama šio tikslo ES paisys ir savo interesus, įskaitant visuotinių vertybių propagavimą. Pačios ES stabilumas yra grindžiamas demokratija, žmogaus teisėmis, teisinės valstybės principu ir ekonomikos atvirumu, o svarbiausias naujosios EKP politinis prioritetas bus užtikrinti stabilizavimą.

Naujosios EKP ypatumai – diferenciacija ir didesnė tarpusavio atsakomybė, drauge pripažįstant, kad ne visi partneriai siekia ES taisyklių ir standartų, ir atsižvelgiant į kiekvienos šalies pageidavimus dėl partnerystės su ES pobūdžio ir temų.

ES pati viena negali išspręsti daugelio šio regiono problemų ir jos dalyvavimas yra ribotas, tačiau naujoji EKP bus svarbi padedant sudaryti vystymąsi skatinančias sąlygas.

Atliekant peržiūrą, kurią pasiūlė Komisijos pirmininkas J.-C. Junckeris ir kurios paprašė ES valstybės narės, surengus viešas konsultacijas sulaukta per 250 atsakymų, kuriuos pateikė valstybės narės, šalių partnerių valdžios institucijos, ES institucijos, tarptautinės organizacijos, socialiniai partneriai, pilietinė visuomenė, verslas, ekspertų grupės, akademinė visuomenė ir piliečiai. Jų indėlis rodo, kad reikia keisti tiek EKP turinį, tiek metodiką.

Viešos konsultacijos parodė, kad kai kuriose šalyse, kurios ėmėsi valdymo reformų, glaudesnis ryšys su ES paskatino teigiamus pokyčius. Kita vertus, kai kurie partneriai dabartinę praktiką ir politiką vertino kaip pernelyg griežtą ir nepakankamai atspindinčią jų tikslus. Iš konsultacijų rezultatų taip pat matyti, kad reikia stiprinti tiek partnerių, tiek ES

valstybių narių atsakomybę, bendradarbiavimas turėtų būti glaudesnis ir tikslingesnis, taip pat reikia siekti didesnio lankstumo, kad ES ir jos partneriai galėtų tinkamai reaguoti į nuolat kintančias reikmes ir aplinkybes.

Bus ieškoma veiksmingesnių būdų skatinti demokratišką, atskaitingą ir gerą valdymą, taip pat teisingumo reformas prisiimant bendrus įsipareigojimus siekti teisinės valstybės ir pagrindinių teisių. Itin daug dėmesio skiriama atviroms rinkoms ir ekonomikos augimui, įtraukiam ekonomikos vystymuisi ir visų pirma jaunimo perspektyvoms kaip visuomenės stabilizavimo kaimyninėse šalyse garantui. Daugiau dėmesio bus skiriama energetiniam saugumui ir kovai su klimato kaita tiek ES, tiek šalių partnerių lygmeniu.

Kita svarbi veikla – glaudesnis bendradarbiavimas su partneriais saugumo sektoriaus reformų, konfliktų prevencijos, kovos su terorizmu ir radikalizacija politikos srityse, visapusiškai laikantis tarptautinės žmogaus teisės. Po lapkričio 13 d. teroristinių išpuolių Paryžiuje intensyviau bendradarbiauti su kaimyninėmis šalimis reikia labiau nei bet kada iki šiol. Kiti prioritetai – saugus ir teisėtas judumas ir kova su neteisėta migracija, prekyba žmonėmis ar neteisėtu žmonių gabenimu.

Įgyvendinant naująją EKP bus siekiama nuosekliau ir lanksčiau išnaudoti esamas priemones ir išteklius. Be to, bus svarbu siekti aktyvesnio ES valstybių narių dalyvavimo suteikiant naują postūmį darbui su mūsų kaimynais. Taip pat bus siekiama glaudesnių ryšių su pilietine visuomene ir socialiniais partneriais.

Regioniniu lygmeniu ir atsižvelgiant į 2015 m. Rygoje vykusiame aukščiausiojo lygio susitikime priimtus įsipareigojimus bus toliau stiprinama Rytų partnerystė. Viduržemio jūros sąjunga galėtų atlikti svarbesnę vaidmenį remiant pietinių kaimyninių šalių bendradarbiavimą. Naująją EKP prireikus į regioninių problemų sprendimą bus siekiama įtraukti kitus regioninius veikėjus iš nekaimyninių šalių.

JT Generalinės Asamblėjos priimta 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkė ir jos Darnaus vystymosi tikslai bei tvirtas ES siekis juos įgyvendinti paklojo pagrindą naujai politinei sistemai, kurioje turėtų dalyvauti visi partneriai. Be to, peržiūra koordinuojama atsižvelgiant į platesnį ES visuotinės užsienio ir saugumo politikos strategijos įgyvendinimą.

Šiomis ir kitomis priemonėmis ES sieks sustiprinti EKP kaip būsimą ryšių su partneriais sistemą.

II. KAIMYNINIŲ ŠALIŲ STABILIZAVIMAS

EKP – ilgalaikis bendradarbiavimo su ES kaimyninėmis šalimis projektas, tačiau taip pat būtina atsižvelgti į svarbiausias dabartines reikmes. Ateinančius trejus penkerius metus skubiausias uždavinys daugelyje kaimynystės šalių bus padėties stabilizavimas. Nestabilumo priežastys dažnai nėra susijusios vien su saugumo sektoriumi. ES sieks nuosekliai šalinti nestabilumo šaltinius įvairiuose sektoriuose. Nestabilumą ir vis silpnesnį atsparumą radikalizacijai gali lemti skurdas, nelygybė, neteisybės jausmas, korupcija, menkas ekonomikos ir socialinis vystymasis bei nepakankamos galimybės (visų pirma jaunimo). Pagal naująją EKP bus dedamos ryžtingos pastangos remti ekonomiką ir gerinti vietas

gyventojų perspektyvas. Politikos priemonėmis turi būti padedama paversti šalis partneres valstybėmis, kuriose žmonės norėtų kurti savo ateitį, ir spręsti nekontroliuojamo žmonių judėjimo keliamas problemas.

Viešose konsultacijose daugelis suinteresuotųjų subjektų, įskaitant daug šalių partnerių, išreiškė tvirtą nuomonę, kad ES turėtų aktyviau bendradarbiauti su partneriais saugumo sektoriuje. Kitose srityse atnaujinta EKP pasiūlys konkrečiam atvejui pritaikytą bendradarbiavimą su saugumu susijusiais klausimais ir užtikrins, kad veikla būtų vykdoma atsižvelgiant į su konfliktais susijusius aspektus ir visapusiškai atitiktų tarptautinę teisę, įskaitant tarptautinę žmogaus teisę. Naująja EKP konfliktų prevenciją siekiama vykdyti taikant ankstyvojo perspėjimo sistemą ir ankstyvasias prevencines priemones ir didinti partnerių pajėgumus šioje srityje. Šiame bendrame komunikate nustatytomis priemonėmis siekiama didinti ES partnerių atsparumą išorės spaudimui ir jų gebėjimui priimti savarankiškus sprendimus.

III. STIPRESNĖ KAIMYNYSTĖ, STIPRESNĖ PARTNERYSTĖ

Viešose konsultacijose užduota išsamių klausimų, ar reikėtų tęsti EKP ir kokia forma. Sutarta, kad:

- *mūsų partneriai turi skirtingų siekių ir mūsų santykiai turi tai atspindėti geriau;
- *EKP turi atspindėti ES ir jos partnerių interesus;
- *partnerystė turėtų būti tikslingesnė ir turėti mažiau prioritetų;
- *įgyvendinant EKP valstybės narės turėtų dalyvauti aktyviau;
- *turėtų būti sustiprinta partnerių atsakomybė.

Dauguma EKP konsultacijų dalyvių išsakė pageidavimą, kad būtų parengta vienokia ar kitokia bendra politikos sistema, skirta rytinėms ir pietinėms ES kaimyninėms šalims. Tačiau taip pat paaiškėjo, kad reikia pokyčių, geriau prie poreikių pritaikytos ir labiau diferencijuotos ES ir kiekvienos iš kaimyninių šalių partnerystės, kad būtų atsižvelgiama į skirtingus siekius, gebėjimus ir interesus.

Jei šalis partnerė pageidaus plėtoti gilesnius ir bendromis vertybėmis grindžiamus santykius su ES, bendradarbiavimas bus tęsiamas remiantis jau nuveiktais darbais. Gruzija, Moldovos Respublika ir Ukraina, pasirašiusios naujus asociacijos susitarimus ir (arba) išsamius ir visapusiškus laisvosios prekybos susitarimus, pasirinko politinės asociacijos ir ekonominės integracijos su ES kelią. Marokui santykiuose su ES suteiktas aukštesnio lygio statusas, o Tunisui – privilegijuota partnerystė. ES bendradarbiaudama su šiais partneriais sieks toliau plėtoti santykius ir kuo labiau padidinti minėtų susitarimų šalių gaunamą naudą. Kad sustiprintų partnerystę, ES turėtų teikti daugiau ministerijų lygmens politinio dialogo su šalimis partnerėmis galimybių.

ES siūlo 2016 m. pradėti naują bendradarbiavimo su partneriais etapą atsižvelgiant į partnerystės ateitį, pobūdį ir akcentus. Tikimasi, kad atsiras skirtingų santykių modelių, pagal kuriuos abi pusės galės priimti didesnę atsakomybę. ES yra pasirengusi aptarti galimybę drauge nustatyti naujus partnerystės prioritetus, kad kiekviena partnerystė būtų aiškiau susieta su drauge nustatytais bendrais interesais.

Paskatomis grindžiamas požiūris („parama pagal pažangą“) sėkmingai taikytas remiant reformas gero valdymo, demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių srityse, jei partneriai buvo įsipareigoję tokias reformas įgyvendinti. Tačiau paaiškėjo, kad jei nėra politinės valios, tokių paskatų reformoms paskatinti nepakanka. Tokiais atvejais ES atidžiau išanalizuos veiksmingesnius esminių reformų šalyse partnerėse įgyvendinimo būdus, be kita ko, dalyvaujant pilietinės visuomenės atstovams, ekonomikos ir socialiniams subjektams.

Nebeliks visų šalių tuo pačiu metu teikiamų pažangos ataskaitų. Vietoj to ES ieškos naujoviško vertinimo galimybių, itin daug dėmesio skirdama drauge su partneriais nustatytų tikslų siekimui. Šios ataskaitos bus teikiamos prieš politines diskusijas atitinkamuose aukšto lygio (pavyzdžiui, asociacijos ar bendradarbiavimo tarybų) posėdžiuose su šalimis partnerėmis. Jei partneriai pageidaus sumažinti strateginių prioritetų skaičių, ataskaitų teikimo sistema bus atitinkamai pakeista atsižvelgiant į naujuosius prioritetus. Be konkrečių šalių ataskaitų, bus teikiamos reguliarios ataskaitos kaimyninių šalių raidai fiksuoti. Į šias ataskaitas bus įtraukiami Europos kaimynystės priemonės reglamente nustatyti aspektai, įskaitant informaciją apie pagrindines laisves, teisinės valstybės principą, lyčių lygybę ir žmogaus teises.

Naujoji EKP turėtų užtikrinti nuoseklesnes ES ir jos valstybių narių pastangas. ES yra įtakingesnė, jei vadovaujasi bendru požiūriu ir siunčia vieną žinią. Strategiškai ir koordinuotai naudodama išteklius, savo partneriams ji galėtų pasiūlyti daugiau. Todėl nustatant prioritetus ir remiant jų įgyvendinimą svarbesnį vaidmenį atliks ne tik diskusijos su partneriais, bet ir Taryba bei valstybės narės. Tam reikės bendro programavimo. Valstybės narės bus pakviestos vadovauti tam tikroms iniciatyvoms ar prisidėti prie tam tikrų reformų.

Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis reguliariai informuos Europos Parlamentą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą ir Regionų komitetą apie naujosios EKP įgyvendinimą.

IV. GERAS VALDYMAS, DEMOKRATIJA, TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPAS IR ŽMOGAUS TEISĖS

Konsultacijose išryškėjo labai tvirta nuomonė, kad ES, įgyvendindama EKP, turėtų puoselėti ir propaguoti visuotines vertybes. Taip pat paaiškėjo, kad šiuo metu taikomus metodus vieni respondentai laiko neveiksmingais, kiti – lygios partnerystės kliūtimis.

*ES yra įsipareigojusi propaguoti gerą valdymą, demokratiją, teisinės valstybės principą ir žmogaus teises.

*Įgyvendinant EKP bus siekiama veiksmingiau skatinti kiekvieno iš partnerių reformas abiejų pusių sutarta forma.

*EKP bus labiau siekiama remti pilietinę visuomenę.

Teisinės valstybės principo ir nepriklausomų ir veiksmingų teisingumo sistemų įgyvendinimas ir toliau bus ES prioritetai. Tai labai svarbu norint užtikrinti socialinį ir ekonominį stabilumą, kurti pasitikėjimą valstybės institucijomis ir puoselėti teisinį tikrumą. Nepriklausoma, skaidri ir nešališka teisinė sistema, atsieta nuo politinės įtakos ir užtikrinanti vienodas teises į teisingumą, žmogaus teisių apsaugą, lyčių lygybę ir nediskriminavimą bei

visapusišką teisės taikymą ir toliau bus ES siekis visose šalyse partnerėse. Labai svarbus demokratinio valdymo ir ekonomikos raidos aspektas – atskaitingas viešasis administravimas centriniu ir vietos valdymo lygmeniu. Todėl būtina reformuoti viešąjį administravimą. Be kita ko, reikia stiprinti demokratines ir nepriklausomas institucijas; kurti vietos ir regionines valdžios institucijas; atsieti valstybės tarnybą nuo politikos, plėtoti e. vyriausybę, didinti institucinį skaidrumą ir atskaitomybę. ES toliau remis partnerių pajėgumų, susijusių su politikos plėtote, paslaugų teikimu ir viešųjų finansų valdymu, didinimo veiklą ir remis nacionalinių parlamentų darbą.

Veiksmingos kovos su korupcija priemonės (daugiausia prevencinės) turėtų būti įgyvendinamos didelio masto viešųjų pirkimų, pirminės ar pakartotinės privatizacijos, valstybei priklausančių ar jos valdomų bendrovių pertvarkymo ar panašiose srityse, kur kyla didelis korupcijos pavojus, be kita ko, remiant pilietinės visuomenės dalyvavimą.

ES toliau bendradarbiaus su šalių partnerių valdžios institucijomis, pilietine visuomene ir pačiais piliečiais su žmogaus teisėmis ir demokratija susijusiais klausimais, įskaitant, rinkimų proceso klausimus, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutartyje ir ES veiksmų plane žmogaus teisių ir demokratijos srityje. Remsime ir ginsime žmogaus teisių visuotinumą ir nedalumą tiek ES, tiek visų regionų šalyse partnerėse.

ES užmegs įtraukų dialogą su visomis šalimis partnerėmis žmogaus teisių ir demokratijos klausimais, taip pat ir tose srityse, kur patirtis gali būti nevienoda. Žmogaus teisės ir demokratija toliau bus abipusiai sutartos formos politinio dialogo su visais mūsų partneriais darbotvarkės punktas. Bus remiami pilietinės visuomenės forumai.

Itin daug dėmesio bus skiriama 2016–2020 m. ES lyčių lygybės veiksmų plano¹ įgyvendinimui, darysiančiam poveikį Europos kaimynystės priemonės planavimui, ir EKP partnerių rėmimui, kad jie galėtų įgyvendinti įsipareigojimus, susijusius su lyčių lygybe ir moterų teisėmis, kaip nustatyta visuotinėje 2030 m. darbotvarkėje. Itin daug dėmesio bus skiriama mergaičių ir moterų fizinės ir psichologinės sveikatos užtikrinimui, socialinių ir ekonominių teisių rėmimui ir didesnių galių moterims suteikimui, jų teisei į teisingumą, švietimą, sveikatos priežiūrą ir kitas socialines paslaugas, galimybėms reikšti savo nuomonę ir dalyvauti politiniame gyvenime, taip pat institucinės kultūros keitimui, kad būtų siekiama šių įsipareigojimų.

ES sieks remti piliečių pajėgumus užtikrinti valdžios institucijų atskaitomybę ir didinti vietos žiniasklaidos pliuralizmą, nepriklausomybę ir profesionalumą, kad žiniasklaida taptų viešų diskusijų forumų ir pokyčių šalyse partnerėse varomąja jėga. Be to, reikėtų remti atviro ir laisvo interneto plėtotę.

Reikėtų toliau – tiek tiesioginėmis priemonėmis, tiek skatinant kitų organizacijų dalyvavimą – remti subnacionalinę, nacionalinę ir intraregioninę pilietinę visuomenę. Šioje srityje svarbų vaidmenį gali atlikti Europos demokratijos fondas. ES, naudodamasi Pilietinės visuomenės

¹ 2015 m. spalio 26 d. Tarybos išvados 13201/15.

stipendijų programa ir pripažindama svarbų jaunimo vaidmenį šioje srityje, turėtų remti kaimynystės politikos šalių pilietinės visuomenės specialistų ir lyderių gebėjimų ugdymą.

Daugelyje kaimyninių šalių visuomenės funkcionavimą lemia etnis, religinis ir kultūrinis identitetas bei tradicijos. Viešose konsultacijose suinteresuotieji subjektai nurodė šiuos veiksnius ir paprašė ES sudaryti geresnes sąlygas bendrai atsakomybei. Todėl ES turėtų į veiklą įtraukti atitinkamus plačiosios pilietinės visuomenės narius ir socialinius partnerius.

V. SIŪLOMI BENDRI BENDRADARBIAVIMO PRIORITETAU

V.1 EKONOMIKOS VYSTYMAS STABILIZAVIMO TIKSLAIS

Konsultacijose dalyvavę partneriai aiškiai nurodė, kad laiko ES savo ekonomikos vystymosi ir modernizavimo, investicijų ir jaunimo užimtumo plėtotės partnere. Tai susiję su dideliu domėjimusi judumo galimybėmis ir galimybe keliauti ir dirbti ES.

Ekonomikos ir socialinis vystymasis – labai svarbi ES pastangų siekiant kaimyninių šalių stabilumo ir plėtojant partnerystę dalis.

Šalies ekonominio atsparumo didinimo veiksniai – ekonomikos valdymo gerinimas, fiskalinio stabilumo didinimas ir struktūrinių reformų rėmimas – labai svarbūs siekiant didinti konkurencingumą, integracinį augimą ir socialinį vystymąsi. Makroekonominis stabilumas ir ekonomikos reformos kaimyninėse šalyse yra vienas iš prioritetų, o ES paramą teiks per makrofinansinės paramos programas. ES turėtų skatinti pajėgumų didinimą ir naujas mokymo galimybes, kad naujoji viešojo administravimo specialistų karta būtų pasirengusi vykdyti veiksmingą ir integracinį ekonomikos valdymą ir užtikrinti tvarius socialinius rezultatus. Kiti svarbūs aspektai – ekonomikos modernizavimas, inovacijų skatinimas, darbo vietų kūrimas, gebėjimų ugdymas, taip pat ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos rėmimas.

Sudarant geresnes darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo sąlygas būtų galima veiksmingiau išnaudoti naujas ir jau turimas priemones. Privačiojo sektoriaus plėtotės, integracinio augimo ir užimtumo skatinimo iniciatyvų ir piliečių gyvenimo sąlygų gerinimo klausimais ES turėtų glaudžiau bendradarbiauti su tarptautinėmis finansų įstaigomis, visų pirma Europos investicijų banku (EIB), Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (ERPB), Pasaulio banku ir Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) bei atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis. Be to, reikėtų aktyviau imtis veiksmų, kuriais skatinama partnerystė su privačiuoju sektoriumi ir novatoriškų priemonių (pavyzdžiui, dotacijų ir paskolų derinimo) naudojimas siekiant pritraukti papildomų išteklių ir padidinti ES pagalbos poveikį.

PREKYBA

Konsultacijos parodė, kad respondentams labiausiai rūpi patekimas į rinką, tačiau taip pat reikia didesnio prekybos susitarimų lankstumo.

*Su pasirašiusiais visapusiškus laisvosios prekybos susitarimus siekiama kurti bendrą ekonominę erdvę.

*Su tokių susitarimų nepasirašiusiais sudaromi paprastesni, lankstesni prekybos susitarimai.

Viena svarbiausių priemonių, padedančių didinti gerovę EKP šalyse, – teisės patekti į ES rinką suteikimas. Kai kurios kaimyninės šalys pasirinko glaudžios ekonominės integracijos su

ES kelią. Su trimis rytinėmis partnerėmis (Ukraina, Moldovos Respublika ir Gruzija) buvo sudaryti išsamūs ir visapusiški laisvosios prekybos susitarimai (kaip Asociacijos susitarimų dalis). Pietinėse kaimyninėse šalyse deramasi dėl vieno išsamaus ir visapusiško laisvosios prekybos susitarimo (su Maroku), be to, visai neseniai pradėtos derybos su Tunesu. ES remia besitęsiančias derybas su pietinėmis Viduržemio jūros regiono šalimis partnerėmis, be kita ko, taikydama diferencijuotą, progresyvų ir asimetrinį metodą, grindžiamą abipusiais prioritetais. ES taip pat remia kaimyninių šalių vidaus reformas, kurios padėtų įgyvendinti asociacijos susitarimus ir (arba) išsamius ir visapusiškus laisvosios prekybos susitarimus bei kitus dvišalius susitarimus.

Visapusiškas ir veiksmingas šių susitarimų įgyvendinimas – svarbiausias juos pasirašiusių partnerių prioritetas. Tai skatins reformas ir tvarų augimą. Kaip nustatyta Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimuose Vilniuje 2013 m. ir Rygoje 2015 m., įgyvendinus minėtus susitarimus ir įvykdžius reformas partneriai iš esmės priartėtų prie tarptautinių standartų bei ES teisės aktų nuostatų ir standartų. Taip būtų užtikrinta palaipsniui ekonominė partnerių integracija į ES vidaus rinką ir sukurta ekonominė erdvė. Tokia didelių užmojų ilgalaikė partnerių ir ES ekonominės integracijos vizija yra gana patraukli. Taip, be kita ko, bus padedama siekti ilgalaikio ir platesnio ekonominės gerovės tikslo, grindžiamo Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisyklėmis ir savarankiškais sprendimais Europoje ir už jos ribų.

Vis dėlto dalis partnerių tokio modelio taikyti nepageidauja. Šalys partnerės, nepageidaujančios derėtis dėl išsamaus ir visapusiško laisvosios prekybos susitarimo, drauge ieškos patrauklių ir realistiškų abiejų šalių interesus atspindinčių galimybių integracijai skatinti ir prekybai bei investicijoms stiprinti. Tiems partneriams, kurie nuo pradžių apsisprendė bendradarbiauti ne visuose sektoriuose, ES be jau pasirašytų lengvatinių ir nelengvatinių prekybos susitarimų, jei tik bus įmanoma, pasiūlys didesnę lankstumą ir paprastesnes sąlygas.

Pavyzdžiui, asociacijos susitarimuose ir (arba) išsamiuose ir visapusiškuose laisvosios prekybos susitarimuose numatyta galimybė pasirašyti susitarimus dėl atitikties vertinimo ir pripažinimo, kuriais būtų leidžiamas laisvas pramonės produktų judėjimas tam tikruose sektoriuose. Susitarimai dėl pramonės produktų atitikties vertinimo ir pripažinimo gali tiktis ir kitoms EKP šalims, kurių dabartiniai sutartiniai santykiai su ES apima ir techninių reglamentų, standartų ir atitikties vertinimo nuostatų derinimą.

ES toliau įgyvendins įsipareigojimą skatinti ES, EKP šalių partnerių ir jų prekybos partnerių tarpusavio prekybą.

EKONOMIKOS MODERNIZAVIMAS IR VERSLUMAS

*Reikia remti reformas, padedančias gerinti verslo ir investicijų aplinką.

*Remiant MVĮ remiamas ekonomikos augimas.

*Reikia remti ekonomikos augimą modernizuojant dabartinius sektorius ir pradėdant veiklą naujuose sektoriuose.

ES padės partneriams modernizuoti savo ekonomiką siekiant pažangaus ir tvaraus augimo, be kita ko, plėtodama dialogą ekonomikos temomis, teikdama politines rekomendacijas ir sutelkdama finansinę paramą. Taip bus puoselėjama geresnė verslo aplinka ir vykdomos

reformos, padėsiančios pritraukti daugiau investicijų ir kurti daugiau ir geresnių darbo vietų. Nemažai dėmesio bus skiriama MVĮ sektoriaus, kuriame sukuriama daugiausia darbo vietų ir kuris jau remiamas pagal Išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės priemonę, rėmimui, visų pirma siekiant pagerinti prieigą prie finansų ir informacijos. Reikėtų skatinti ir remti ekonominio ir socialinio vystymosi veiksnius (pavyzdžiui, gebėjimų ugdymą, socialinę apsaugą, švietimą, vandens tiekimą, sveikatos priežiūrą) gerinančias reformas.

Didelės reikšmės kaimyninėse šalyse kuriant tinkamas ir tvarias darbo vietas turi moksliniai tyrimai, mokslas ir inovacijos, todėl reikėtų skatinti ekonomikos modernizavimą ir įvairinimą sudarant sąlygas kaimyninėms šalims dalyvauti tokiose ES iniciatyvose kaip Europos įmonių tinklas, ES programos „Horizontas 2020“ ir COSME, Europos mokslinių tyrimų tinklas GEANT bei propaguojant pažangiosios specializacijos koncepciją, taikomą ES regioninėje politikoje rengiant mokslinių tyrimų ir inovacijų strategiją. Reikėtų skatinti toliau plėtoti bendrą ES ir rytinių bei pietinių kaimyninių šalių žinių ir inovacijų erdvę, naudojantis moksliniais įrodymais kurti žiniomis grindžiamas darbo vietas ir pritraukti investuotojus į novatorišką verslą tiek ES, tiek kaimyninėse šalyse. ES, įgyvendindama bendras programas, pavyzdžiui, Partnerystę mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse Viduržemio jūros regione (PRIMA) ir kaimyninėms šalims skirtą programą „Horizontas 2020“, toliau gerins ir integruos bendrų mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetus.

Daugelyje šalių partnerių svarbus darbo vietų šaltinis – žemės ūkis, todėl ES turėtų toliau remti tvarią ir integracinę politiką ir investicijas, siekiant modernizuoti šį sektorių ir prireikus skatinti kitokią pajamas generuojančią veiklą kaimo vietovėse. Spręsdama aplinkosaugos problemas (pavyzdžiui, gamtos išteklių nykimo ir varžymosi dėl jų), ES toliau remis efektyvaus išteklių naudojimo ekonomiką. ES taip pat prisidės prie jūros ekonomikos plėtotės ir bendradarbiaus, kad būtų nustatyta bendra bendrų vandenių tausaus naudojimo vizija.

Reikėtų aktyviau remti skaitmeninę ekonomiką ir derinti ES bei jos kaimynių skaitmeninę aplinką. Taip bus kuriamos darbo vietos, užtikrinamas ekonomikos augimas ir inovacijos, teikiantys vietas ar nuotolinio švietimo ir užimtumo galimybių (ir todėl itin naudingi jaunimui) ir padedantys pradėti nedidelio pradinio kapitalo verslą.

UŽIMTUMAS IR ĮSIDARBINIMAS: DĖMESYS JAUNIMUI

*Reikia skirti daugiau dėmesio užimtumui ir gebėjimams, visų pirma jaunimo.

*Reikia didinti paramą pagal programą „Erasmus+“.

*Reikia skirti daugiau dėmesio profesiniam mokymui.

*Reikia naujų paskatų, kad vyktų vadinamoji protų apykaita.

ES gali padėti padidinti vietos darbo jėgos užimtumą ir sutelkti pastangas į gebėjimų ir kompetencijos plėtotę bei lygių galimybių kūrimą abiejų lyčių jaunimui. Tai, be kita ko, turėtų apimti paramą mokymuisi už švietimo sistemos ribų (t. y. neformaliajam mokymuisi), kad jaunimui būtų suteikta galimybė įgyti pradinį ir vidurinį išsilavinimą, kovą su neraštingumu ir gebėjimų ugdymo užtikrinimą, pameistrystės programų ir darbu grindžiamo mokymo plėtotę. ES gerokai padidins kaimyninių šalių dalyvavimo programoje „Erasmus+“ mastą ir finansavimą. Itin daug dėmesio reikėtų skirti konfliktų regionuose esančių aukštųjų mokyklų dalyvavimo programoje „Erasmus+“ skatinimui.

Skatindama judumą profesinio mokymo srityje, ES sieks paremti šį labai svarbų sektorių. Ji taip pat remia Europos ir kaimyninių šalių stažuotojų judumą, kad jie įgytų darbo užsienyje patirties.

ES konsultuosiu su partneriais dėl darbo grupės, kuri spręstų Rytų partnerystės jaunimo užimtumo ir gebėjimų klausimus, subūrimo. Ji taip pat skatins Viduržemio jūros regiono šalių mainus švietimo, mokymo ir jaunimo politikos srityje, naudojantis jau sukurtais regiono bendradarbiavimo forumais. ES pakvies Europos mokymo fondą aktyviai dalyvauti šioje veikloje.

ES remia politikos priemones, kuriomis siekiama gerinti gebėjimų ir darbo rinkos reikalavimų atitiktį, akademinės visuomenės ir pramonės bendradarbiavimą bei didesnes besimokančių asmenų galimybes įsidarbinti žinių reikalaujančiose ir tvariose darbo vietose, taip pat remia paskatų sistemas, kuriomis ES studijuojantys ar įgūdžius tobulinantys asmenys bus skatinami grįžti į gimtąsias šalis.

PARTNERYSTĖ SIEKIANT EKONOMIKOS AUGIMO

*Reikia plėtoti partnerystę investicijų ir ekonomikos modernizavimo rėmimo tikslais.
*Skatinant investicijas ir reformas, privatusis sektorius turėtų dalyvauti aktyviau.
*Reikia naujų privačiojo sektoriaus, ES, valstybių narių ir tarptautinių finansų įstaigų aljansų, kurie remtų ekonomikos augimą, užimtumą ar jaunimą.

Su kaimyninėmis šalimis, kurios to pageidauja, ES plėtos visapusišką partnerystę augimui, užimtumui ir ekonomikos modernizavimui remti. Į šią partnerystę bus įtraukti viešasis ir privatusis sektoriai, ES, suinteresuotos valstybės narės, tarptautinės finansų įstaigos ir kiti partneriai, galintys padėti šaliai vystytis pagal Pažangiosios specializacijos strategiją.

Visų pirma ES skatins verslininkus tiesiogiai įsitraukti į veiklą su kaimyninių šalių partneriais. Ekonominės diplomatijos misijas į EKP šalis reikia vykdyti sistemingiau sutelkiant Europos verslą ir skatinant prekybą ir investicijas kaimyninėse šalyse. Be to, vykdant tokias misijas kaimyninėms šalims bus suteikiama galimybė bendradarbiaujant su atitinkamais partneriais spręsti tam tikras ekonomikos vystymosi problemas, be kita ko, stiprinti gebėjimų bazę, verslumą, įvairinti ekonomikos veiklą.

TRANSPORTAS IR JUNGTYS

Konsultacijose patvirtinta, kad didesnio junglumo rėmimas yra svarbi bendradarbiavimo sritis.
*Reikia išplėsti svarbiausius transeuropinius transporto tinklus į rytines kaimynines šalis.
*Reikia nustatyti pietinius regioninius tinklus, kurie būtų įtraukti į transeuropinių transporto tinklų gaires.

Bendradarbiavimas transporto jungčių ir telekomunikacijų srityje prisideda prie partnerių ekonomikos vystymosi ir gali būti dialogo skatinimo priemonės bei regioninio bendradarbiavimo atspirties taškas. Rytuose saugi ir tvari transporto sistema, susieta su transeuropiniais transporto tinklais (TEN-T), yra labai svarbi skatinant kaimynystės politikos šalių partnerių ir ES ekonomikos vystymąsi. Todėl ES turėtų išplėsti svarbiausius transeuropinius tinklus į rytines šalis partneres ir drauge su tarptautinėmis finansų įstaigomis ir kitais partneriais skatinti būtinas investicijas į šį išplėstą tinklą.

Pietuose turėtų būti siekiama reglamentavimo konvergencijos ir suderinimo vadovaujantis 2014–2020 m. regioniniu transporto planu, apimančiu jūrų, oro, geležinkelių, žemės kelių ir miesto transportą. Tuo pačiu metu ES turėtų nustatyti regioninių infrastruktūros projektų prioritetus ir parengti orientacinius būsimo Viduržemio jūros regiono šalių transporto tinklo planus.

Bendroji aviacijos erdvė bus remiama įgyvendinant su Gruzija, Izraeliu, Jordanija, Moldova ir Maroku pasirašytus susitarimus (su Ukraina susitarimą tikimasi pasirašyti netrukus) ir derantis dėl naujų susitarimų. ES taip pat turėtų padėti partneriams naudotis jūrų greitkeliais, tobulinti uostų infrastruktūrą ir susijusias paslaugas.

Be to, ES sieks tolesnės partnerių telekomunikacijų konvergencijos per regionines reglamentavimo Rytų ir Pietų partnerystės grupes ir plėtos bendradarbiavimą su suinteresuotaisiais partneriais kosmoso srityje.

ENERGETINIS SAUGUMAS IR KOVA SU KLIMATO KAITA

Konsultacijose paaiškėjo, kad energetiniam saugumui – tiek kaip saugumo priemonei (energetiniam nepriklausomumui), tiek kaip tvaraus ekonomikos vystymosi priemonei – Europos kaimynystės politikoje pageidaujama skirti svarbesnę vietą.

*Reikia remti energetinį nepriklausomumą prisidedant prie energijos šaltinių įvairinimo, geresnio bendradarbiavimo efektyvaus energijos vartojimo srityje ir perėjimo prie mažaanglės ekonomikos.

*Reikia naujos bendradarbiavimo su partneriais sistemos, nesusijusios su kaimynystės politika.

Siekdama sukurti atsparią energetikos sąjungą ir plėtoti didelių užmojų kovos su klimato kaita politiką, ES yra įsipareigojusi stiprinti dialogą su kaimyninėmis šalimis energetinio saugumo, energijos rinkų reformų ir tvarios energetikos rėmimo klausimais. ES labai priklauso nuo kaimyninių šalių, tiekiančių jai saugiai ir pagal planą generuojamą ir perduodamą energiją, todėl reikia stiprinti dialogą su šalimis partnerėmis energetinio saugumo ir tvarios energijos gamybos klausimais. Be to, energetika yra labai svarbus pačių šalių partnerių vystymosi ir atsparumo veiksnys.

Kai kurių partnerių pajamos, gaunamos iš savų energijos išteklių arba dėl jų kaip energijos tranzito šalių padėties, yra didelės arba potencialiai didelės. Vis dėlto partnerių ekonomikos stabilumas iš dalies priklauso nuo tvarios jų energijos suvartojimo ir energijos pasiūlos ar gamybos pusiausvyros. Kai kurios rytinės šalys partnerės yra pernelyg priklausomos nuo tam tikrų tiekėjų, todėl joms gyvybiškai svarbu didinti nepriklausomumą įvairinant tiekimo šaltinius. ES ir toliau remis šias pastangas. Kai kurios pietinės šalys partnerės patiria sunkumų valdydamos augančią energijos paklausą.

Siekiant visos Europos energetinio saugumo labai svarbios tokios iniciatyvos kaip reversinio dujų tiekimo į Ukrainą užtikrinimas, pietinio dujų koridoriaus užbaigimas, kuo geresnis naudojimas naujais energetikos srities išradimais, drauge vertinant potencialią riziką ir užkertant jai kelią.

Geresnis bendradarbiavimas efektyvaus energijos vartojimo, atsinaujinančių energijos šaltinių, paklausos valdymo, veiksmų klimato kaitai švelninti ir prisitaikyti prie jos srityse padės plėtoti veiksmingesnę, konkurencingesnę, atsparesnę ir stabilesnę ekonomiką ir drauge

padidinti energetinį nepriklausomumą ir sumažinti išmetalų kiekį. Norint pasiekti šiuos tikslus labai svarbu visapusiškai įgyvendinti būsimą Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos ir vėlesnę su juo susijusią veiklą, be kita ko, mūsų partnerių įsipareigojimus. ES dalysis gerą patirtimi ir imsis bendrų mokslinių tyrimų, įskaitant palaipsnių subsidijų iškastiniam kurui panaikinimą, griežto išmetalų kiekio stebėjimo, atskaitomybės ir patikrinimo sistemų nustatymą, o ilguoju laikotarpiu – apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas, kurios ateityje galėtų būti susietos su ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

Siekdama padidinti investicijų ir verslo galimybes, ES per Energetikos bendriją skatins visišką energetikos rinkos integraciją su Moldova, Ukraina ir Gruzija. ES taip pat turėtų siekti suderinti su kitais partneriais abiem pusėms svarbių sektorių reglamentavimą. Kalbant apie pietines kaimynines šalis, ES pasiūlys prie jų reikmių pritaikytą bendradarbiavimą, kuriuo būtų skatinama energijos gamyba, paskirstymas, prekyba ir tausus vartojimas. Pirmiausia ES, bendradarbiaudama su suinteresuotais partneriais ir Tarptautine energetikos agentūra, parengs išsamią šalies energetikos politikos peržiūrą, įskaitant investicijų į energetikos sektorių kliūčių registrą, ir nustatys, kokių reformų reikia.

ES remia subregioninį bendradarbiavimą rytiniame Viduržemio jūros regione, Magribo šalyse ir Pietų Kaukaze. Už kaimynystės politikos ribų bus taikoma nauja teminė sistema, pagal kurią bus bendradarbiaujama su tokiais partneriais kaip Turkija, Kazachstanas, Turkmėnija, o ateityje galbūt ir su Iraku bei Iranu. Taip bus prisidedama prie veiklos ir investicijų visame regione remiantis sėkmingai įgyvendinamomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, INOGATE. Jei sąlygos būtų tinkamos, ES, remdamasi tarptautine ir ES teise, galėtų persvarstyti savo santykius su Rusija energetikos srityje.

V. 2. SAUGUMO ASPEKTAS

Daugelis konsultacijų respondentų išreiškė pageidavimą Europos kaimynystės politikoje daugiau dėmesio skirti saugumui, kad šalys partnerės būtų atsparesnės dabartinėms grėsmėms. Saugumui skiriamas didesnis dėmesys reiškia, kad atsiras naujų EKP bendradarbiavimo sričių. Gali būti bendradarbiaujama saugumo sektoriaus reformų, sienų apsaugos, kovos su terorizmu ir radikalizacija ir krizių valdymo klausimais.

2015 m. birželio mėn. Europos Vadovų Taryba dar kartą pabrėžė reikmę užtikrinti, kad partneriai galėtų ir sugebėtų užkirsti kelią krizėms ir jas valdyti, be kita ko, vykdant konkrečius pajėgumų didinimo projektus nustatant lanksčią geografinę taikymo sritį. Atsižvelgiant į specifines saugumo problemas, su kuriomis susiduria šalys partnerės, ES turėtų skirti daugiau dėmesio aktyvesniam bendradarbiavimui saugumo sektoriaus reformų srityje. Toliau įgyvendinant Europos saugumo darbotvarkę² naujojoje EKP pirmenybė bus teikiama kovai su terorizmu ir radikalizacijos prevencijai; sunkių formų ir organizuoto tarpvalstybinio nusikalstamumo ir korupcijos sustabdymui; teismų bendradarbiavimui

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos saugumo darbotvarkė“, COM (2015) 185 *final*.

baudžiamosiose bylose; kovai su kibernetiniais nusikaltimais, visapusiškai laikantis teisės principų ir tarptautinės teisės, įskaitant tarptautinę žmogaus teisę, nuostatų.

Aktyvus kaimyninių partnerių dalyvavimas yra būtinas norint šalinti pagrindines tarpvalstybinių grėsmių priežastis ir prisidėti prie bendrų sienų apsaugos. Drauge su suinteresuotomis šalimis partnerėmis reikėtų stiprinti dalijimosi informacija veiklą ir pajėgumus kovoti su tarpvalstybinėmis grėsmėmis. Be to, naująją EKP bus kovojama su migracijos aspektais, keliančiais saugumo problemų, pavyzdžiui, neteisėtu žmonių gabenimu, prekyba žmonėmis, socialinės sanglaudos stoka ir nepakankama sienų apsauga ir (arba) valdymu.

Bus dedamos papildomos pastangos suderinti ir sustiprinti JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo ir tolesnių susijusių rezoliucijų įgyvendinimą, taip pat atsižvelgti į lyties aspektą planuojant, įgyvendinant ir peržiūrinti bendrą saugumo ir gynybos politiką.

Saugumo sektoriaus reforma. ES ketina aktyviau bendrauti su šalių partnerių valdžios institucijomis, atsakingomis už saugumo klausimus. Reikia remti suinteresuotąsias šalis partneres, įgyvendinančias civilinio ir karinio saugumo reformas. Toks bendradarbiavimas gali apimti strategines ir politines konsultacijas, institucijų ir pajėgumų plėtotę, dialogą su pilietine visuomene ir bendruomenės saugumo programų rėmimą.

Kova su terorizmu ir radikalizacijos prevencija. Terorizmo ir radikalizacijos pavojus kyla tiek Europai, tiek jos kaimynėms. Todėl ES aktyviau bendradarbiaus su šalimis partnerėmis kovos su terorizmu, įskaitant radikalizacijos prevenciją, ir smurtiniu ekstremizmu srityje, remis baudžiamąjį teisingumą kovos su terorizmu tikslais, taip pat taikydama atitinkamas kovos su pinigų plovimu sistemas priešinsis terorizmo finansavimui ir jį stabdys. Labai svarbu į šį procesą įtraukti pilietinę visuomenę, visų pirma jaunimo organizacijas. Jau veikiantis Informacijos apie radikalizaciją tinklas (RAN) ir neseniai įsteigtas RAN kompetencijos centras – labai svarbi informacijos mainų ir bendradarbiavimo platforma. Kovojant su radikalizacija bus sprendžiamos ir tokios problemos kaip neveiksmingos teisingumo sistemos, lyčių nelygybė, neapykantą kurstančios kalbos, jaunimo nedarbas ir neraštingumas. Šioje srityje svarbų vaidmenį atliks, be kita ko, Annos Lindh fondo propaguojamas kultūrų dialogas.

Organizuoto nusikalstamumo sužlugdymas. Organizuotas nusikalstamumas ir korupcija gali kelti pavojų viso regiono stabilumui. ES turėtų geriau remti šalių partnerių kovą su sunkiais ir organizuotais nusikaltimais, įskaitant kovą su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, taip pat nusikaltėlių tinklų išardymą, dažniau naudojantis finansiniais tyrimais kaip priemone, papildančia baudžiamosios teisės priemones. Šiuo tikslu „Europos saugumo darbotvarkėje“³ įsipareigota Kovos su organizuotu ir sunkių formų nusikalstamumu ES politikos ciklą taikyti ir kaimyninėms šalims. ES taip pat turėtų ieškoti galimybių įtraukti šalis partneres į jau veikiančius finansinių tyrimų tinklus (pavyzdžiui, finansinės žvalgybos padalinių tinklus). Be to, ES toliau bendradarbiaus su šalimis partnerėmis kovos su prekyba

³ „Europos saugumo darbotvarkė“ ([COM\(2015\) 185 final](#)).

žmonėmis, neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais bei narkotikais srityse ir remis jas įgyvendinant integruotą ir darnią nacionalinę kovos su narkotikais politiką. Prireikus ES sieks pagerinti teismų ir policijos bendradarbiavimo su šalimis partnerėmis teisinę sistemą ir daryti pažangą ją įgyvendinant. Drauge su Interpolu reikėtų išanalizuoti poreikį toliau didinti teisėsaugos pajėgumus kaimyninėse šalyse ir sudaryti geresnes sąlygas informacijos mainams su ES valstybėmis narėmis ir Europolu. Su Eurojustu ES skatins aktyvesnę dalyvavimą ir bendradarbiavimą, kad būtų palengvintas teismų bendradarbiavimas tiriant sunkius nusikaltimus.

Kova su kibernetiniais nusikaltimais. ES kibernetinio saugumo strategijoje⁴ nustatyta operatyvinė tolesnio bendradarbiavimo su kaimynystės politikos partneriais sistema. ES turėtų pasiūlyti pagalbą pajėgumų didinimo kibernetinio saugumo klausimais ir atsparios informacinės infrastruktūros srityje, taip pat kovos su kibernetiniais nusikaltimais ir kibernetiniu terorizmu srityje, be kita ko, vykdant grėsmių analizę, skatinant teisėsaugos specializaciją, teisėjų mokymą ir remiant trečiųjų šalių nacionalinės politikos formavimą, strategijų rengimą ir institucijų kūrimą. ES toliau skatins Budapešto konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų ratifikavimą ir įgyvendinimą kaimynystės politikos šalyse. Konvencijoje nustatytas nacionalinių kovos su kibernetiniais nusikaltimais teisės aktų rengimo modelis ir tarptautinio bendradarbiavimo šioje srityje pagrindas.

Cheminių, biologinių, radioaktyvių bei branduolinių medžiagų rizikos mažinimas. Reikia padėti šalims partnerėms pagerinti savo parengtį ir reagavimo pajėgumus, be kita ko, naudojantis ES finansuojamais kompetencijos centrais.

Bendradarbiavimas **bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP)** srityje ir užsitęsusių konfliktų sprendimas. ES saugumo ir gynybos politikos srities struktūros gali būti naudojamos kaip gerosios patirties mainų, bendradarbiavimo siekiant bendrų tikslų ir pajėgumų didinimo forumas. Taip bus suteiktas naujas postūmis bendradarbiavimui BSGP srityje. Siekiant puoselėti partnerystės dvasią ir bendrą atsakomybę, reikėtų, atsižvelgiant į konkretų atvejį, skatinti šalių partnerių dalyvavimą BSGP misijose ir operacijose bei ES kovinėse grupėse, taip pat atitinkamose programose ir agentūrose, pavyzdžiui, Europos gynybos agentūroje ir Europos saugumo ir gynybos koledže. ES sieks parengti saugumo ir gynybos dialogus su šalimis partnerėmis ir sudaryti palankesnes sąlygas šalių partnerių tarnautojams ir pareigūnams studijuoti atitinkamuose gynybos koledžuose. Vadovaujantis ES išsamiu požiūriu į išorės konfliktus ir krizes, bus naudojamosi visomis turimomis priemonėmis, įskaitant (prireikus) BSGP misijas ir operacijas ir ES specialiuosius įgaliotinius, kad būtų prisidėta prie krizių valdymo ir užsitęsusių konfliktų kaimyninėse šalyse sprendimo.

Krizės valdymas ir reagavimas. ES, siūlydama glaudžią partnerystę civilinės saugos srityje ir bendradarbiavimą ES civilinės saugos mechanizmo srityje, turėtų didinti šalių partnerių ankstyvojo perspėjimo, prevencijos ir pasirengimo pajėgumus. ES taip pat pabrėš sveikatos saugumo aspektus stiprindama šalių galimybes veiksmingai reaguoti į grėsmes sveikatai, įskaitant užkrečiamąsias ligas. Priėmus *ad hoc* sprendimą ir atsižvelgiant į krizės keliamas

⁴ Europos Sąjungos kibernetinio saugumo strategija. Atvira, saugi ir patikima kibernetinė erdvė (JOIN(2013) 1 *final*).

reikmes, galima būtų apsvarstyti prieigą prie ES palydovų centro gaunamų palydovinių vaizdų. Vykdam šią veiklą bus labai svarbu užtikrinti programavimo lankstumą ir naudojimąsi EKP ir kitomis finansinėmis priemonėmis. Todėl reikia užtikrinti glaudų saugumo veiklos pagal Europos kaimynystės priemonę ir platesnės BUSP ir (arba) BSGP veiklos dvišalį koordinavimą su ES valstybių narių ir atitinkamų tarptautinių organizacijų veikla. Taip pat reikėtų išanalizuoti sinergiją su kitomis priemonėmis ir sąsajas su principais ir poreikiais grindžiama humanitarinės pagalbos veikla, taip pat atsparumo ir stabilumo didinimo veikla. Vadovaujantis tokiu visapusišku požiūriu, ES valstybių narių ir ES agentūrų dalyvavimas bus labai svarbus tiek planuojant, tiek įgyvendinant saugumo sektoriaus rėmimo veiklą.

V. 3. MIGRACIJA IR JUDUMAS

Konsultacijose, kurioms vykstant į Europos Sąjungą (neretai tranzitu per kaimynines šalis) plaukė dideli migrantų ir pabėgėlių srautai, patvirtinta, kad partneriai turi svarių interesų judumo į ES didinimo srityje. EKP atspindės didesnę bendradarbiavimą tiek teisėtos, tiek neteisėtos migracijos srityje.

*Reikia didinti bendradarbiavimą su partneriais, kuriems netaikoma kaimynystės politika.

*Reikia geriau remti šalis ir regionus, priimančius pabėgėlius ir šalies viduje perkeltus asmenis ir teikiančius jiems pagalbą.

*Reikia didinti bendradarbiavimą pagrindinėms neteisėtos migracijos ir priverstinio perkėlimo priežastims šalinti.

*Reikia veiksmingai bendradarbiauti grąžinimo ir readmisijos bei tvarios reintegracijos srityje.

Taip pat:

*reikia geriau nustatyti ES trūkstamus gebėjimus, kad būtų galima sudaryti geresnes sąlygas abiem pusėms naudingai teisėtai migracijai;

*reikia geriau remti apykaitinę migraciją;

*reikia skatinti kvalifikacijų pripažinimą;

*reikia pradėti dialogą dėl judumo aukštojo mokslo srityje.

Kaip matyti iš nesenos pabėgėlių krizės, pagrindinių neteisėtos migracijos ir priverstinio perkėlimo priežasčių šalinimas yra būtina kaimyninių šalių stabilumo sąlyga.

Naują politinį glaudesnio bendradarbiavimo su EKP partneriais impulsą patvirtina įvairūs šaltiniai: Europos migracijos darbotvarkė, birželio 25–26 d. ir spalio 15–16 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, spalio 8 d. aukšto lygio konferencija rytinės Viduržemio jūros regiono dalies ir Vakarų Balkanų maršruto klausimu, taip pat lapkričio 11–12 d. Valetos aukščiausiojo lygio susitikimas migracijos klausimais.

Integruotu principu grindžiamos partnerystės plėtotė

Pastaraisiais metais įgyvendinus kelis plačius dialogus vizų klausimais ir ne vieną judumo partnerystę bendradarbiavimas su partneriais migracijos ir judumo srityje tapo gerokai glaudesnis. Dialogai užmegzti ir su kitais rytiniais ir pietiniais partneriais. ES yra įsipareigojusi stiprinti bendradarbiavimą su kaimyninėmis ir tolimesnėmis šalimis – visų pirma Vakarų Balkanais, Turkija, Artimųjų Rytų, Sahelio regiono ir Somalio pusiasalio

šalimis. Siekiant paskatinti reformas ir sustiprinti šalių partnerių glaudaus bendradarbiavimo įsipareigojimus, šalys partnerės bus diferencijuojamos, ir su tomis šalimis, kurios išreikš pageidavimą bendradarbiauti su ES, bus glaudžiau sprendžiami vizų ir judumo klausimai, įskaitant vizų režimo liberalizavimą ir dialogus dėl sąlygų supaprastinimo.

Jau vyksta regioniniai dialogai, pavyzdžiui, Rabato ir Chartumo procesai (pietuose) ir Budapešto ir Prahos procesai (rytuose), o regioninio bendradarbiavimo ir programavimo srityje dirba Rytų partnerystės migracijos ir prieglobsčio darbo grupė. Galima būtų parengti teminę sistemą, kad bendradarbiavimas migracijos klausimais su šalimis, kurioms netaikoma kaimynystės politika, būtų veiksmingesnis.

Abipusiai naudingos migracijos ir judumo skatinimas

ES deda pastangas kovodama su neteisėta migracija, tačiau taip pat yra įsitikinusi, kad judumą ir žmonių tarpusavio ryšius reikia skatinti. ES ketina imtis geresnių priemonių Europos darbo rinkos gebėjimų spragoms nustatyti bei ES dirbančių trečiųjų šalių piliečių kvalifikacijos pripažinimui paskatinti.

ES stiprins teisinę sistemą ir skatins visapusišką ir individualizuotą jos įgyvendinimą, atsižvelgdama į konkrečią EKP šalių partnerių padėtį.

2016 m. kovo mėn. Komisija ketina pateikti ES mėlynosios kortelės direktyvos peržiūrą, kad pagerintų ir palengvintų kvalifikuotų darbuotojų iš trečiųjų šalių atvykimą ir apsigyvenimą ES. ES turėtų sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti judumą aukštojo mokslo srityje ir patobulinti atvykimo ir apsigyvenimo ES teisinę sistemą, taikomą EKP šalių piliečiams, atvykstantiems mokslinių tyrimų, studijų, besimokančių asmenų mainų, mokymosi ar savanorystės tikslais.

ES bendradarbiaus su EKP šalimis, kad paskatintų pažangą gebėjimų ir kvalifikacijų pripažinimo srityje.

Bendradarbiaudami su valstybėmis narėmis remsime kvalifikuotos darbo jėgos migracijos sistemą, įskaitant galimybę EKP šalių, pageidaujančių glaudžiau bendradarbiauti su ES migracijos srityje, piliečiams pasiūlyti lengvatines sistemas.

Taip pat bus sukurta dialogo su įmonėmis, profesinėmis sąjungomis ir socialiniais partneriais platforma, padėsianti geriau įvertinti darbo rinkos reikmes ir migracijos vaidmenį šioje srityje. Ilguoju laikotarpiu naudos galėtų duoti naujoviškas požiūris į teisėtą migraciją, grindžiamas intereso sistema, pagal kurią darbdaviai iš atrinktų kandidatų sąrašo galėtų pasirinkti jų reikalavimus geriausiai atitinkančius kandidatus.

Be to, bus ieškoma veiksmingesnių būdų užmegzti ryšius su diasporos bendruomenėmis, stiprinti regionines judumo, įskaitant judumą tarp pietinių šalių, programas ir plėtoti apykaitinę migraciją, be kita ko, nustatant atitinkamų sektorių (pavyzdžiui, žemės ūkio ar turizmo) judumo programas vadovaujantis 2014 m. Sezoninių darbuotojų direktyva. ES taip pat turėtų remti migracijos programas mažose ir vidutinėse įmonėse ir verslininkų mokymo programas Europos šalyse.

ES turėtų įvertinti ir galimybę leisti laikinai ES gyvenantiems žmonėms užsiimti verslu, profesine ar kitokia veikla savo kilmės šalyje, tuo pačiu išlaikant gyvenamąją vietą vienoje iš valstybių narių. Be to, reikėtų spręsti klausimus, susijusius su veiksmingomis pinigų perlaidomis.

Siekdami paskatinti protų apykaitą, sukursime naują startuolių fondą. Šio fondo lėšomis bus remiami į kilmės šalis iš Europos Sąjungos grįžtantys migrantai; taip bus prisidedama prie jų reintegracijos ir (per grįžtančiųjų gebėjimus ir žinias) prie vietos ekonomikos bei visuomenės vystymosi.

ES toliau skatins realistinį ir sąžiningą informavimą apie migraciją ir ryžtingai kovos su įvairių formų rasizmu ir diskriminacija bei jų apraiškomis, skatindama kultūrų dialogą, įvairovę ir tarpusavio supratimą.

Apsauga tiems, kuriems jos reikia

Atokesnės ES kaimyninės šalys, kuriose vyksta kelios rimtos užsitęsusios krizės, yra priėmusios beveik 40 proc. pasaulio pabėgėlių ir šalies viduje perkeltų asmenų. Todėl, atsižvelgiant į glaudžias trumpalaikių humanitarinių reikmių ir ilgalaikių vystymosi ir saugumo reikmių sąsajas, ES atsakas turėtų būti integruotesnis ir išsamesnis.

ES turėtų padėti šalims partnerėms plėtoti prieglobsčio ir apsaugos sistemas remdama dėl konfliktų perkeltus asmenis, itin daug dėmesio skiriant suaugusių nelydimiems mažamečiams pabėgėliams, siekiant užtikrinti, kad būtų patenkinti svarbiausi tokių asmenų poreikiai, gerbiamos jų žmogaus teisės ir kad priimančiojoje visuomenėje ir bendruomenėje būtų išnaudojamas jų socialinis, ekonominis ir žmogiškasis potencialas. Todėl labai svarbios 2016 m. pradėsimos įgyvendinti Šiaurės Afrikos ir Somalio pusiasalio regioninės plėtros ir apsaugos programos, taip pat jau veikiančios Artimųjų Rytų (Jordanijos, Libano ir Irako) regioninės plėtros ir apsaugos programa. Jų tikslas – remti daug perkeltųjų asmenų priimančias šalis partneres, didinant jų pajėgumus ir teikiant pagalbą visų pirma tarptautinės apsaugos ir prieglobsčio srityje, be kita ko, didinant priverstinio perkėlimo aukų ir jas priimančių bendruomenių atsparumą.

Kova su neteisėta migracija

ES bendradarbiaus su EKP šalimis, kad šalintų ir mažintų pagrindines neteisėtos migracijos priežastis tiek kaimyninių šalių piliečių, tiek per jas tranzitu vykstančių asmenų atžvilgiu.

ES sieks užtikrinti, kad asmenys, ne(be)turintys teisės likti ES, būtų grąžinami oriai ir nuosekliai; ji, vadovaudamasi Komisijos veiksmų planu dėl grąžinimo, be kita ko, sudarys ir visapusiškai įgyvendins readmisijos susitarimus ir savanoriško grąžinimo ir readmisijos programas. ES taip pat padės EKP šalims parengti savo grąžinimo politiką, kad jos galėtų grąžinti asmenis į trečiąsias kilmės šalis. Reikėtų toliau plėtoti atitinkamus mechanizmus, kuriais būtų užtikrinama, kad į kilmės šalis grąžinami asmenys galėtų reintegruoti ir prisidėti prie vietos ekonomikos ir visuomenės. Siekiant padidinti bendradarbiavimą grąžinimo ir

readmisijos srityje bus sutelktos visos turimos priemonės, o dialoguose su neteisėtų migrantų kilmės ir tranzito šalimis readmisijai bus skirta itin svarbi vieta⁵.

ES, bendradarbiaudama su atitinkamomis ES agentūromis, turėtų labiau remti pastangas rengti nacionalines ir regionines kovos su neteisėtu migrantų gabenimu strategijas ir integruotus sienų valdymo standartus.

Aktyvesnis bendradarbiavimas sienų valdymo srityje

Iniciatyvus bendradarbiavimas su kaimyninių šalių partneriais sienų valdymo srityje yra būtinas, jei norime geriau valdyti migracijos spaudimą. ES drauge su suinteresuotomis šalimis partnerėmis toliau aktyviai dirbs informacijos mainų, administracinių pajėgumų, operatyvinių ir techninio bendradarbiavimo srityse. To būtų galima siekti įgyvendinant mokymo, mokslinių tyrimų, pajėgumų didinimo projektus ir bandomuosius projektus su šalimis partnerėmis, visų pirma bendradarbiaujant su atitinkamomis ES agentūromis, įskaitant FRONTEX ir Europolą.

VI. REGIONINIS ASPEKTAS

Konsultacijos iš dalies buvo vykdomos naudojantis esamomis regioninio bendradarbiavimo priemonėmis, kurios bus taikomos ir toliau. Vis dėlto konsultacijose buvo išreikšta reikmė ieškoti naujų bendradarbiavimo su kaimyninių šalių kaimynėmis būdų.

*Reikia užmegzti ryšius su regiono šalimis, kurioms nėra taikoma EKP.

*Reikia naujos teminės sistemos bendriems uždaviniams (pavyzdžiui, migracijos, energetikos, saugumo ir sveikatos srityse) spręsti.

2009 m. ES ir jos šešios rytinės partnerės pradėjo įgyvendinti Rytų partnerystę, grindžiamą įsipareigojimu puoselėti pagrindines vertybes (įskaitant demokratiją, teisinės valstybės principą, pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms), rinkos ekonomika, tvariu vystymusi ir geru valdymu. Dabar Rytų partnerystė yra gyvybingas mainų ir bendradarbiavimo forumas, kuriame sprendžiami patys įvairiausi klausimai – pradedant energetika ir transportu ir baigiant švietimu ir aplinkosauga. 2015 m. Rygoje vykusiame Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime nustatyti bendri prioritetai (institucijų stiprinimas, geras valdymas, judumas ir žmonių tarpusavio ryšiai, rinkos galimybės ir jungtys), kurie bus įgyvendinami drauge su partneriais, be kita ko, per daugiašalę Rytų partnerystės struktūrą. Nuspręsti, kaip toliau plėtoti santykius, – išimtinė ES ir jos šalių partnerių teisė.

Įgyvendinant Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos veiklą padaryta Pietų kaimynystės politikos šalių regioninio bendradarbiavimo pažanga. Tai yra vertingas politinių ir ekonominių diskusijų forumas, suteikiantis pagrindą bendradarbiavimui bendro intereso srityse ir operatyvinių projektų įgyvendinimui regione. Ne vienas viešų konsultacijų respondentas paminėjo, kad reikia gilinti šį bendradarbiavimą. Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis dės pastangas, kad šis bendradarbiavimas būtų aktyvesnis. Dėl šios priežasties ES regioninio bendradarbiavimo srityje pirmenybę prirėkus teiks Viduržemio jūros sąjungai.

Reikėtų stiprinti pačių kaimyninių šalių tarpusavio santykius ir skatinti subregioninį bendradarbiavimą tiek rytuose, tiek pietuose. Prirėkus regioninio bendradarbiavimo tarp kaimynystės partnerių ir valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių bus

⁵ 2015 m. rugsėjo 9 d. „ES veiksmų grąžinimo srityje planas“, COM(2015) 453 *final*.

siekiama įgyvendinant ES makroregionines strategijas ir teritorinio bendradarbiavimo programas siekiant visapusiškai išnaudoti jų potencialą.

Jeigu dėl partnerių ryšių ir tarpusavio priklausomybės reikia platesnio pobūdžio bendradarbiavimo, turėtų būti įtrauktos trečiosios šalys. ES, siūlydama regioninio bendradarbiavimo galimybes regiono valstybėms ir daugiašaliams veikėjams, įskaitant stojančiąsias šalis partneres ir kitus partnerius, naudosis teminėmis sistemomis. Teminės sistemos bus reguliariai naudojamos kaip diskusijų forumas bendriems politikos metodams, programavimui ir investicijoms, nesusijusioms su kaimynystės politika, aptarti. Tai bus Pietų ir Rytų kaimynystės suinteresuotųjų subjektų *ad hoc* posėdžiai, kuriuose dalyvaus suinteresuotos valstybės narės, kaimyninės šalys ir regioniniai partneriai, taip pat tarptautinės finansų įstaigos, tarptautinės organizacijos ir kiti rėmėjai. Prireikus, bus kviečiami pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus atstovai. Šių teminių sistemų formatas ir dalyviai priklausys nuo sprendžiamo klausimo ir bus grindžiami esamomis struktūromis. Itin svarbūs prioritetai bus migracija, energetika ir saugumas.

Turkija yra ES šalis kandidatė ir svarbi tiek ES, tiek kelių šalių partnerių kaimynė. Plėtodama temines sistemas už kaimynystės politikos ribų, ES turėtų glaudžiai bendradarbiauti su Turkija bendro intereso klausimais.

ES ryšiai su Rusijos Federacija prastėja dėl neteisėtos Krymo ir Sevastopolio aneksijos ir dėl Rytų Ukrainos destabilizavimo. Regionas patiria kelias rimtas problemas, kurias išspręsti padėtų konstruktyvus bendradarbiavimas, taip sprendžiant bendrus uždavinius ir ieškant tolesnių galimybių, jei leis sąlygos.

Šią regioninę veiklą papildys bendradarbiavimas kituose forumuose. ES turėtų padidinti bendravimą su Užsachario Afrikos ir Sahelio regiono partneriais ir užtikrinti veiklos derėjimą su tęsiamais Kotonu darbotvarkės įgyvendinimo darbais. ES taip pat turėtų įtraukti atitinkamus Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos partnerius į politinį dialogą, investicijų ir pagalbos veiklą. Tai, be kita ko, apims tolesnį dialogą su Arabų Valstybių Lyga, Islamo bendradarbiavimo organizacija, Persijos įlankos bendradarbiavimo taryba, Afrikos Sąjunga ir Arabų Magribo sąjunga, taip pat darbą Vakarų Viduržemio jūros regiono forume (dialogas „5+5“). Juodosios jūros sinergijos iniciatyva buvo sukurta kaip svarbus forumas bendroms problemoms spręsti ir politinėms bei ekonominėms reformoms skatinti. ES turėtų toliau skatinti regioninį bendradarbiavimą ir didinti koordinavimą su Europos Taryba, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO) ir jos organais.

Sirijai ir Irakui, taip pat „Islamo valstybės“ / „Da'esh“ grėsmių valdymui skirtoje ES regioninėje strategijoje nustatyti veiksmai, kurių imasi ES ir jos valstybės narės, kad atkurtų taiką ir saugumą Sirijoje ir Irake. Kalbant apie Iraną, įgyvendinamas neseniai priimtas susitarimas, todėl yra tolimesnio bendradarbiavimo regioniniais klausimais, įskaitant energetiką, galimybių. Atsižvelgiant į strateginę Vidurinės Azijos svarbą, ES turėtų išplėsti savo ryšius su atitinkamais partneriais, kad būtų sukurti stiprūs, tvarūs ir pastovūs santykiai su kitomis regiono šalimis.

VII. VEIKSMINGESNIS ĮGYVENDINIMAS

VII.1 FINANSINIŲ PRIEMONIŲ LANKSTUMAS

ES yra skyrusi nemažai išteklių kaimyninių šalių stabilizavimo pastangoms remti – 2014–2020 m. pagal Europos kaimynystės priemonę skirta daugiau kaip 15 mlrd. EUR. Kad dar labiau sustiprintų poveikį, ES sieks pritraukti papildomą finansavimą dar aktyviau bendradarbiaudama su svarbiausiomis tarptautinėmis finansų įstaigomis ir naudodamasi Kaimynystės investicine priemone. ES modernizuos ir strategiškai suderins savo techninės pagalbos priemones (TAIEX ir *Twinning*), kad pagalba atitiktų poreikius. ES ir šalys partnerės toliau bendradarbiaus siekdamos užtikrinti, kad ES finansinė pagalba atitektų tiems, kuriems jos tikrai reikia, ir nebūtų pasisavinta sukčių.

Pagalbos prioritetų nustatymo pagrindas – asociacijos darbotvarkės ir partnerystės prioritetai. Dvišalė parama šalims partnerėms atspindės EKP prioritetus ir jų pačių užmojus, o įsipareigojimas įgyvendinti reformas toliau bus svarbus veiksnys skirstant lėšas pagal EKP programas.

Įvykiai kaimyninėse šalyse rodo, kad vis labiau reikia tarptautinės finansinės ir ekonominės pagalbos neišvengiamam pereinamajam laikotarpiui ir stabilumui paremti. Europos Sąjungos turimos priemonės suteikia išteklių, skirtų įvairioms problemoms spręsti, tačiau daugeliu atvejų jie būna nepakankami, kad būtų įmanoma patenkinti jau nustatytas ir būsimas reikmes. Todėl Komisija ateinančiais mėnesiais atliks išsamų vertinimą ir nustatys galimybes ir priemones, kuriomis būtų galima geriau ir veiksmingiau tenkinti finansines kaimyninių šalių reikmes, tuo pačiu metu remiant būtinų reformų vykdymą. Šis darbas gali būti grindžiamas dabartinių priemonių (įskaitant pastaraisiais metais sukurtas priemones ES valstybėms narėms remti) įgyvendinimo patirtimi.

Reagavimas į konfliktus Sirijoje ir Ukrainoje ir patikos fondai – greito ir lankstaus ES finansinių priemonių reagavimo pavyzdžiai. Vis dėlto siekiant paspartinti paramą ir užtikrinti, kad ji geriau derėtų su sparčiai kintančiomis politinėmis aplinkybėmis ir prioritetais, reikia padaryti daugiau.

Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis, supaprastindami procedūras, sieks paspartinti pagalbos teikimą. Jie išnagrinės Europos kaimynystės priemonės lankstumo maržą, t. y. galimybes atidėti išteklius iki nenumatytų reikmių (visų pirma su vykstančiais ir pasibaigusiais konfliktais susijusių reikmių, pabėgėlių reikmių, reagavimo į krizes ir nelaimės reikmių, taip pat saugumo ir stabilizavimo programų įgyvendinimo reikmių) atsiradimo.

Bus atsižvelgta į kintantį finansų reglamentavimą, kad nepanaudotos rezervinės lėšos būtų perkeltos į kitus metus. 2017 m. ES atliks ES išorės finansavimo priemonių vidurio laikotarpio peržiūrą, kad būtų galima suderinti administracines procedūras ir, prireikus, teikti pasiūlymus iš dalies pakeisti atitinkamus teisės aktus.

Norint maksimaliai padidinti išteklius ir kuo geriau viešinti ES indėlį būtina geriau koordinuoti paramos teikėjų veiklą. Jei įmanoma, ES atsakas regione turėtų būti grindžiamas ES „prekės ženklų“, aktyviau naudojantis bendru visų ES šaltinių (įskaitant ES delegacijas, BSGP misijas ir ES specialiuosius įgaliotinius) programavimu su ES valstybėmis narėmis. Supaprastinta tvarka turėtų sudaryti palankesnes sąlygas bendriems projektams su ES valstybėmis narėmis ir agentūromis įgyvendinti.

ES toliau stiprins veiksmingą paramos teikėjų veiklos koordinavimą su kitais ES finansavimo mechanizmais ir su didžiausiomis tarptautinėmis finansų įstaigomis bei su Afrikos Sąjunga, Arabų Valstybių Lyga, Persijos įlankos bendradarbiavimo taryba, Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga, Rytų partneryste ir regioniniais forumais.

VII.2 MATOMUMAS, KOMUNIKACIJA IR INFORMACIJOS SKLAIDA

Geresnė komunikacija ir ES politikos viešinimas bus vienas svarbiausių naujosios EKP aspektų. Geresnė viešoji diplomatija padės geriau pagrįsti ES politiką ir paaiškinti teigiamą konkrečių ES veiksmų poveikį. ES turėtų siekti užtikrinti didesnę ES lėšų naudojimo kaimynystės politikos šalyse 2014–2020 m. viešinimą. ES indėlio viešinimas turėtų būti išankstinė darbo su veiklą įgyvendinančiais partneriais sąlyga.

Skiriama parama padės paremti nepriklausomą, patikimą ir įtikimą žiniasklaidą. ES taip pat turėtų remti valdžios institucijų strateginės komunikacijos pajėgumus, kad būtų galima geriau suprasti viešąją nuomonę ir pritaikyti reformų teikiamą naudą viešinančias kampanijas.

Kaip sutarta Europos Vadovų Taryboje, ES drauge su partneriais turėtų viešinti dezinformaciją ir veiksmingai reaguoti, jei dezinformacija skleidžiama jos atžvilgiu. Tinkamas iniciatyvių ir taktinių komunikacijos priemonių rinkinys padės ES ir jos partneriams geriau stebėti ir analizuoti žiniasklaidą, geriau suprasti šalių partnerių visuomenės nuomonę ir viešąjį diskursą bei paaiškinti kiekvienos iš šalių bendradarbiavimo su ES teikiamą naudą, taip siekiant svarbiausio tikslo – viešinant EKP rėmimą ir bendradarbiavimą plėtoti pozityvų diskursą.

Aktyvesnis valstybių narių dalyvavimas nustatant komunikacijos prioritetus turėtų padėti užtikrinti nuoseklesnę ES komunikaciją. ES delegacijos šalyse partnerėse bendraudamos su svarbiausiais suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma pilietine visuomene, glaudžiai bendradarbiaus su valstybių narių atstovybėmis. Informavimo veiklą reikia vykdyti ir ES viduje – paaiškinti piliečiams, kaip stabilios, saugios ir klestinčios kaimyninės šalys gali padėti užtikrinti pačios ES stabilumą ir saugumą.

Viešosios diplomatijos darbotvarkėje ES turėtų aktyviau bendradarbiauti su šalių partnerių vyriausybėmis, pilietine visuomene, verslu, akademinė visuomene ir kitais piliečiais, visų pirma jaunimu, be kita ko, per mokslo diplomatiją.

JAUNIMO PARTNERYSTĖ

Kaimyninių šalių jaunimo dalyvavimas bus aktyvinamas sukuriant jaunimo partnerystę. Ją įgyvendinant bus remiami ES ir kaimyninių šalių žmonių tarpusavio ryšiai ir įvairių amžiaus grupių jaunimo tinklai, taip siekiant skatinti abipusę pagarbą, supratimą ir visuomenės atvirumą. Be kita ko, reikėtų gerokai padidinti mokyklų ir universitetų mainų mastą, be to, galima įgyvendinti bandomąjį Europos mokyklos įsteigimo kaimynystės politikos šalyse steigimo projektą. Panaikinus išvykstančių „Erasmus“ studentų finansavimo viršutinę ribą, į šalis partneres studijuoti išvyktų daugiau jaunų europiečių ir taip būtų stiprinami valstybių narių ir šalių partnerių ryšiai.

„Europos draugų“ klubų ir ES veikloje dalyvavusių asmenų tinklai, taip pat jaunimo ambasadorių tinklai galėtų būti tokios informacijos sklaidos priemonės. Taip pat būtų galima sukurti ES ir kaimynystės politikos šalių jaunųjų lyderių ir būsimų nuomonės formuotojų patirties mainų forumus.

VIII. TOLESNI VEIKSMAI

Šiuo bendru komunikatu užbaigiamas oficialių konsultacijų dėl Europos kaimynystės politikos peržiūros procesas. 2016 m. planuojame aptarti šiame komunikate pateiktus pasiūlymus bei tolesnes ES iniciatyvas su šalimis partnerėmis, kad visi drauge, atsižvelgdami į šiame bendrame komunikate pateiktas rekomendacijas, nustatytume būsimų santykių pobūdį.